

NAPAWAĆ (46) *vb impf*

Pierwsze i trzecie a jasne; -pã- (38), -pa- (4); -pã-: -pa- *RejPs* (1:1), *BibRadz* (1:1), *BudBib* (1:2), *inf* napawać (6). ◇ *praes* 1 sg napawam (2). ◇ 2 sg napawasz (3). ◇ 3 sg napawa (10). ◇ 3 pl napawają (2). ◇ *praet* 1 sg m napawałem (2). ◇ 3 sg m napawał (3). *f* napawała (2). ◇ 1 pl m pers napawaliśmy, -smy napawali (2). ◇ 3 pl m pers napawali (5). *subst* napawały (2). ◇ *fut* 3 pl m pers napawać będą (1). ◇ *imp* 2 sg napawaj (1). ◇ *impers* napawano (3). ◇ *part praes act* napawając (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Dawać pić, poić; adaquare* *Mącz, Cn; potum dare PolAnt, Vulg; dare bibere, potare Cn* (44) : páfterze drudzy odbili ie [dziewki kapłańskie] od wody dla twoich owiec/ ále Moizéfz záfię odbił páfterze á dzyewkom kápłáńfkim kazał nápowáć *BielKron* 28v; *Potiono, Nápowam/ dáye* *liekárski trunek. Mącz* 316b; ázaż każdy z was w ízábát nie odwiézuie wołu íwego ábo olá od żłobu; y odwiódłzy nápowá [ducit adaquare]? *WujNT Luc* 13/15.

napawać kogo (9), *co* (żywotne) (9) [w tymi z czego (1), czym (7)] (18): *TarDuch* A7, D6; *FalZioł* IV 31a; A gdyfmy przyfzli nád wodę gdziefmy Wielbłády nápowáli [...] wyrwáli fie ná nas Arábowie chcąc zapláte mieć zá wodę *BielKron* 456; nie dáleko nápowáliłfmy Káráwanę fwoię/ tho ieft ítádo Wielbłádów *BielKron* 456, 263v, 309; *Mącz* 365d; *SienLek* 163v; *HistRzym* 102; y odwaláli kámieñ zwierzchu ítudnie/ y napawáli drob *BudBib Gen* 29/3, *Gen* 29/2; gdy koniá nápowáwał był zábity od Węgrów. *StryjKron* 607 *marg*, 175; *NiemObr* 75; wziáwłzy gębke/ nápełnił iá octem/ y włóżył ná trzcíne/ y nápowáwał go. *LatHar* 701; *WujNT* 1.*Cor* 3/2; Choć mię zły nápowá/ nie dbam/ bylech fię iá nápił. *SkarKaz* 279b.

napawać z czego [w tym: co (1)] (2): *GroicPorz* mmv; Y vyrzał áno ítudnia ná polu/ przy ktorey leżály trzy ítádá drobu/ bo zoney ítudnie nápowáno ítádá *BudBib Gen* 29/2.

napawać czym [w tymi kogo, co (7)] (8): *FalZioł* IV 31a; [*Doktor*] Chce być zdrowia iego [*chorego*] wczéfnikiem/ Trze piotrufzká nápowá ięczmykiem *BielKom* C8; *Mącz* 365d; *SienLek* 166v; *NiemObr* 75. *Cf Zwrot.*

W funkcji supinum [=do napawania; w tymi czego (żywotne) (1)] (2): ázaż każdy zwas w Sábbát nie odwiézuie wołu íwego ábo ollice íwey od żłobu á nie wiedzie nápowáć [ducit adaquare]? *BibRadz Luc* 13/15; przyfzły cory kápłaná Mádiáńfkiego (ktorych było fiedm) nápowáć owiec do onego wzdroiu *BielKron* 28v.

W połączeniach szeregowych (2): *BielKron* 115v; przykázuiie nam [*Chrystus*]/ ábychmy też y my ciálem bliźniego náfzego nie gárdzili/ ále ono wedle potrzeby wfpomagáli/ karmiac/ nápowáiac/ przyodziewáiac etc Zá co odpłáte wielką obiecał. *RejPos* 99.

W charakterystycznych połączeniach: napawać drob, konie (3), *wielbłády; napawać mlekiem* (2), *trunkiem, wodą.*

Zwrot: »napawać octem (i zółcią)« [w opisie męki *Chrystusa*] [*szyk zmienny*] (3): Y dali na pokarm moy zółć/ á w pragnieniu moiem napawali mię ocztem. *TarDuch* A7; *LubPs* Q; *HistRzym* 102.

Szereg: »karmić, (i) napawać« (2): *BielKron* 263v; po krzcie zárazem okrczonych miodem karmiono/ y mlekiem nápowáno. *NiemObr* 75. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

W przen [kogo] (10) : a nápowáłz nas czerpáiac z zrodlá rozmáitych rofkołfy. *RejPs* 53v.

napawać czym (6): *KrowObr* 39v; Nápawalž ie mętą woda ŹproŹnych wymyŹłow á márnych przykłádów Źwych. *RejPos* 314v; *CzechEp* 106; nápawalem was mlekiem/ á nie pokármem *WujNT* 1.Cor 3/2; Zyy nam o Symonides/ ćiebie vkocháły/ Ná górze niedoŹtępnéy/ ćiebie nápawáły Cytherides pokármem/ niepoięty Źmáki *GosłCast* 10; *SapEpit* B4.

napawać czego [= *czym*] *z czego* (1): oná niewiáŹtá nietzyŹtá/ [...] zdawná Krole y Pány s kupká złotego nápawa Źwoiey nietzyŹtoŹci. *KrowObr* 32.

napawać z czego (5): Wziálem tedy kubek z ręki PánŹskiej/ y nápawalem z niego wŹytki narody do ktorzy mię Pan poŹłá. *BibRadz Ier* 21/17; [*AntychryŹt*] nápawa Krole z kubká złotego/ pełne⁶⁰ obrzydliwoŹci. *NiemObr* 174. Cf *napawać czego z czego; czym z czego*.

napawać czym z czego (2): *KrowObr* 39v; [*chytry AntychryŹt*] z kubká Źwego złotego zaráŹliwá trućizną nápawa y true/ ty wŹytkie ktorzy/ przeciw tobie y ChriŹtuŹowi twoiemu grzeŹzá. *CzechEp* 106.

Przen: Powodować okreŹlone uczucie lub stan [kogo czym] (5) : *OpecŹyw* 160v; przebrane Źwoie flotkoŹciá [*Bóg*] raczy łáfkáwie nápawáć *RejPs* 110v; Ani (chlebá) łámáć dla nich przy płáczu (będá)/ poćieŹzáiáć kogo przy martwym/ áni ich nápawáć będá koŹzem poćieŹzánia *BudBib Ier* 16/7; czy ćię przez teŹkliwé Charon ieŹiorá wieŹie? y nápawa zdroiem Niepomnym/ że ty niewieŹz nic o płáczu moiem *KochTr* 10.

Szereg: »nakarmić, napawać« (1): NakarmięŹ nas chlebem płáczu y záloŹci/ nápawalž nas łzami zamutku y wielkiej ćieŹŹkoŹci *ArtKanc* 116.

a. *O karmieniu potomŹtwa przez matkę [kogo czym]*: *TarDuch* D6; Ciebie zła lwicá w ogromnéy iáŹkini Nie vrodziłá/ moiá goŹpodini/ Ani Źwem mlékiem Tygrys nápawáłá *KochFr* 26.

b. *O pojeniu wódká [kogo (G)]* (1) : CzęŹto fię przypátruiáć w karćiętá fię wpráwi: O Źczudłki/ o orzechy; potym groŹze Źtáwi. IeŹli raz wygra/ mniema by záwŹze wygráwáć: Imie fię zá wygráne hultáyŹtwá nápawáć. *KlonWor* 34.

2. *Napełniać (o zbiornikach wodnych) [co]* (2) : Tu Sopot y Tenwicá Źwoię roŹę toczy/ Tu Tanew niehárná San prętki nápawa *KochDryas* [A3].

Przysłowie: Izali ŹtrumyŹczek źrzodło nápawa? *SkarKaz* 515a.

3. [*Nasycać, nawilŹzáć [co]*]: Et quomodo descendit imber [...] A iako Źthepvye deŹzcz [...] sed inebriat terram/ alye napawa zemije et inffundit eam y poleva yv *TomZbrudzPeryk Is* 55/10.]

Synonimy: **2.** *napełniać, nasycáć.*

Formacje współrdzenne cf POIĆ.

Cf **NAPAWAN, NAPAWANIE**